

Практична робота № 4.

Тема. «Аналіз статево-вікових пірамід Японії, Китаю, Індії та Південної Кореї з метою оцінювання працересурсного потенціалу країн».

Мета: поглибити знання учнів про трудові ресурси та працересурсний потенціал країн світу; розвивати вміння аналізувати статево-вікові піраміди, оцінювати працересурсний потенціал країн на прикладі Японії, Китаю та Індії; вдосконалювати навички роботи з різноманітними джерелами знань; формувати пізнавальний інтерес, самостійність, уміння долати труднощі.

Обладнання: підручники, атласи, додаткові джерела інформації, статево-вікові піраміди населення Японії, Китаю та Індії.

Хід роботи:

I. Організаційний момент. Інструктаж з БЖД.

II. Теоретична частина:

1. **Демографія** – наука, що вивчає склад і рух людності (населення) та закономірності його розвитку.
2. **Демографічний вибух** – різке зростання кількості населення.
3. **Депопуляція** – систематичне зменшення абсолютної чисельності населення країни або території як наслідок звуженого відтворення населення, коли наступні покоління чисельно менші за попередніх.
4. **Працересурсний потенціал** – сукупність демографічних, соціальних і духовних характеристик та якостей працездатного населення, які втілені або можуть бути втілені в межах і за допомогою існуючої в суспільстві системи відносин щодо участі в процесі праці й суспільній діяльності.
5. **Статево-вікова піраміда** – поєднання стовпчикових діаграм, які відображають у відсотках співвідношення кількості чоловіків і жінок різного віку. Діаграми розташовуються в порядку збільшення віку, ліворуч

від осі графіка — кількість чоловіків, праворуч — жінок. Як правило, зі збільшенням віку стовпчики діаграми стають коротшими.

6. **Демографічний перехід** — це глобальна зміна показників народжуваності, смертності, природного приросту, а також пов'язаного з ними вікового складу населення.

7. Фази демографічного переходу:

I фаза: високі коефіцієнти народжуваності та смертності, низький коефіцієнт природного приросту, значна частина населення молодшої вікової групи, дуже мала — старшої;

II фаза: різке зниження коефіцієнта смертності за високого коефіцієнта народжуваності, що призведе до швидкого зростання кількості населення (демографічний вибух), значна частина населення молодшої вікової групи, мала — старшої;

III фаза: повільне падіння коефіцієнта смертності та швидке — народжуваності; зменшення коефіцієнта природного приросту, зменшення частки населення молодшої вікової групи, поступове збільшення частки населення старшої вікової групи;

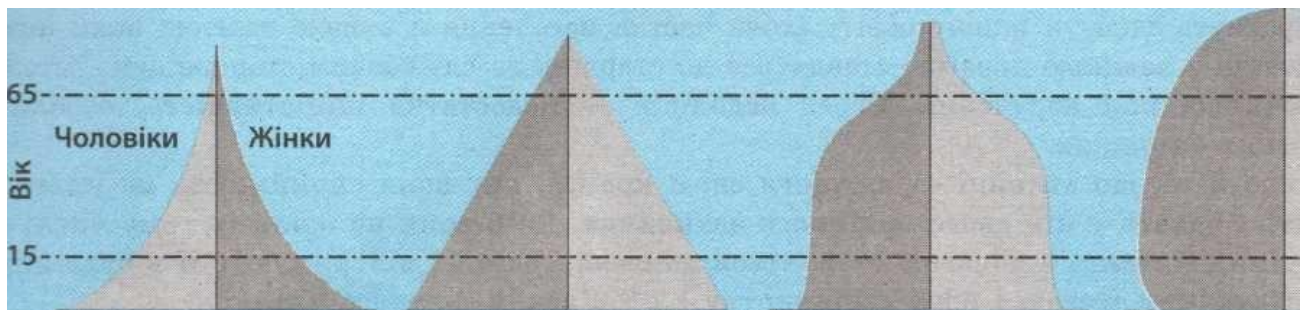
IV фаза: зближення величин коефіцієнтів народжуваності та смертності; дуже повільне зростання кількості населення або навіть його скорочення, подальше зменшення частки населення молодшої вікової групи та збільшення кількості населення старшої вікової групи.

8. Види статево-вікових пірамід відповідно до фаз демографічного переходу.

Сьогодні на стадії демографічного вибуху перебувають майже всі країни Африки та частина країн Азії і Латинської Америки.

У країнах Європи, а також США, Канаді та Японії зараз спостерігається четверта фаза демографічного переходу, що характеризується демографічною кризою (процесом дуже повільного зростання кількості населення або його скорочення). У першу чергу це пов'язано з низькою народжуваністю.

Кожній із фаз демографічного переходу відповідає певний вид статеві-вікової піраміди.

III. Практична частина:

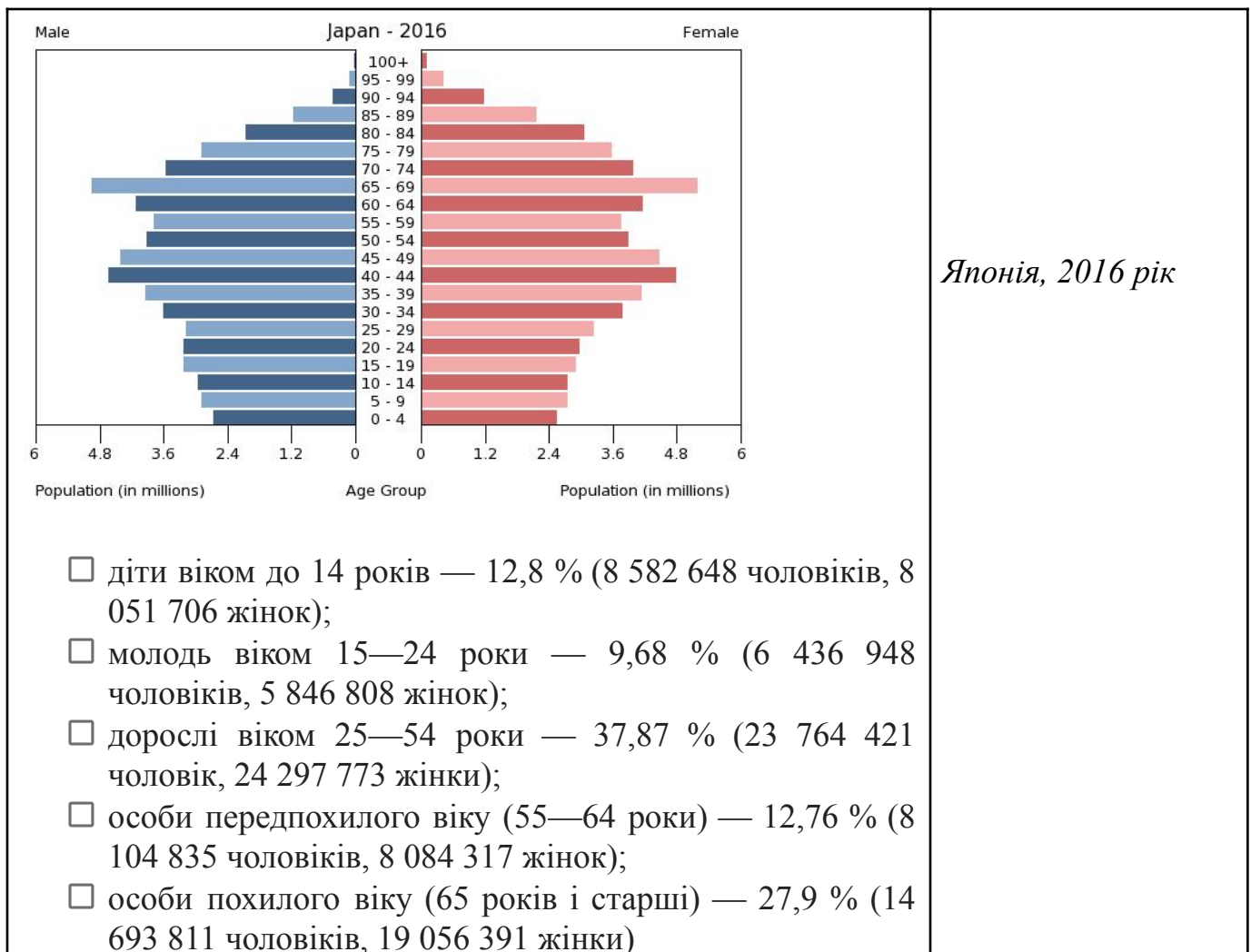
1. *Опрацювати матеріал додатку 1. «Статеві-вікові піраміди країн Японії, Китаю, Індії, Південної Кореї». Ознайомитись з висновком про інформаційну наповненість статеві-вікових пірамід. (1 бал)*

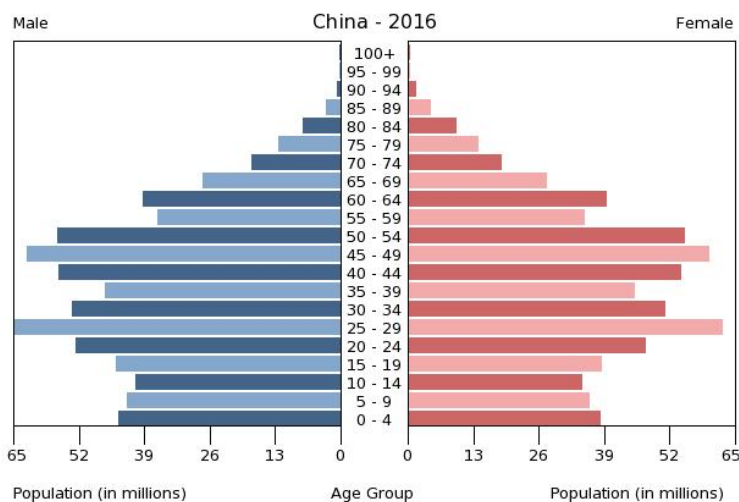
За допомогою статеві-вікової піраміди можна з'ясувати частку населення різних статей та трьох вікових груп, визначити співвідношення між населенням різного віку і статі за окремими роками (п'ятиріччям), показники протяжності життя; виявити періоди, коли народжуваність (смертність) зростала та зменшувалась (останнє можна пов'язати з подіями, які відбувалися в країні). Загальний вигляд піраміди дозволяє з'ясувати, у якій фазі демографічного переходу перебуває країна.

2. Проаналізувати статеві-вікові піраміди Японії, Китаю, Індії та Південної Кореї з метою оцінювання працересурсного потенціалу країн. Доповнити кількісні дані якісними характеристиками трудових ресурсів країн.

ВІДПОВІДЬ:

Статеві-вікові піраміди країн Японії, Китаю, Індії та Південної Кореї.

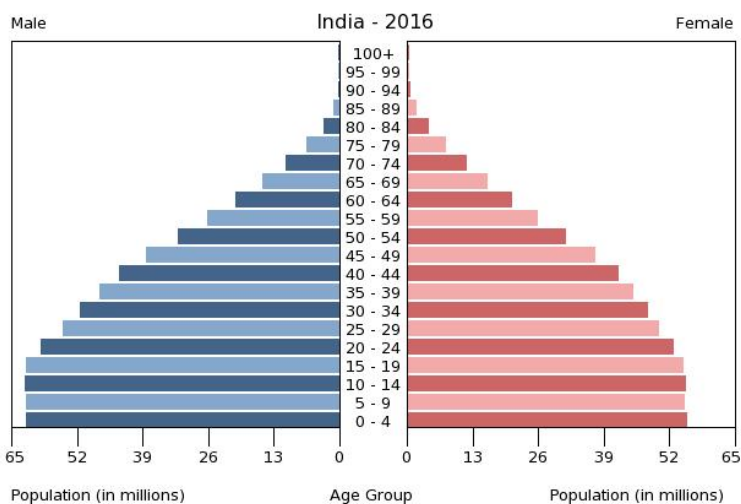

Китай, 2016 рік

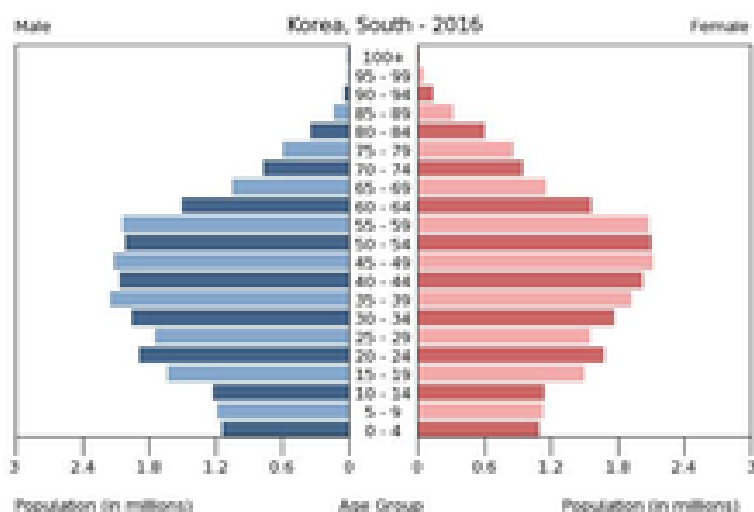
Середній вік населення - 35,5 років (чоловіки - 34,9 років, жінки - 36,2 роки). На 100 жінок припадає 106 чоловіків.

- діти віком до 14 років — 17,03 % (126 146 137 чоловіків, 107 410 265 жінок);
- молодь віком 15-24 роки — 13,82 % (100 380 703 чоловіка, 88 615 299 жінок);
- дорослі віком 25-54 роки — 47,95 % (334 240 795 чоловіків, 321 417 301 жінка);
- особи передпохилого віку (55-64 роки) — 11,14 % (77 098 602 чоловіка, 75 286 553 жінки);
- особи похилого віку (65 років і старші) — 10,01 % (65 573 256 чоловіків, 71 316 477 жінок).

Індія, 2016 рік

- ☐ діти віком до 14 років — 28,09 % (186 735 337 чоловіків, 164 835 868 жінок);
- ☐ молодь віком 15-24 роки — 18,06 % (119 933 717 чоловіків, 106 153 113 жінок);
- ☐ дорослі віком 25-54 роки — 40,74 % (262 700 370 чоловіків, 247 237 448 жінок);
- ☐ особи передпохилого віку (55-64 роки) — 7,16 % (44 993 382 чоловіка, 44 620 337 жінок);
- ☐ особи похилого віку (65 років і старші) — 5,95 % (35 313 609 чоловіків, 39 172 403 жінки).

Південна Корея

- ☐ Діти віком до 14 років — 13,69 % (3 489 464)

чоловіка, 3 232 371 жінки); ☐ молодь віком 15—24 роки — 13,52 % (3 518 488 чоловіків, 3 122 997 жінок); ☐ дорослі віком 25—54 роки — 46,63 % (11 687 846 чоловіків, 11 214 687 жінок); ☐ особи передпохилого віку (55—64 роки) — 13,14 % (3 190 093 чоловіка, 3 264 411 жінок); ☐ особи похилого віку (65 років і старші) — 13,02 % (2 662 353 чоловіка, 3 732 485 жінок)	
--	--

IV. Висновок:

- 1) Від чого залежить кількісна характеристика працересурсного потенціалу країни?
- 2) Назвіть головні особливості працересурсного потенціалу Японії, Китаю, Індії та Південної Кореї.
- 3) Яка з чотирьох країн має високу частку безробітних, але займає друге місце за працересурсним потенціалом?
- 4) Яка з чотирьох країн має невисокий відсоток працездатних і як це впливає на її рівень економічного зростання.

